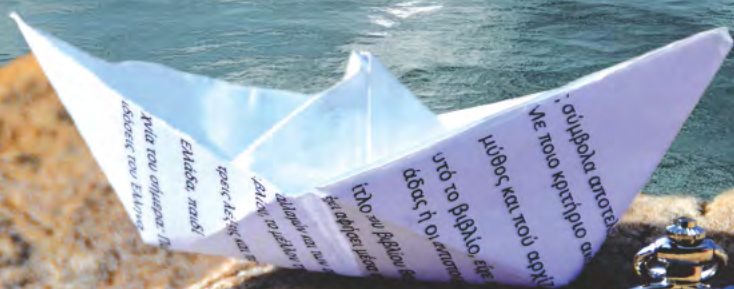

Πασχαλία Τραυλού

ΓΥΑΛΙΝΟΣ ΧΡΟΝΟΣ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΠΡΩΤΗ ΕΚΔΟΣΗ: 16.000 ΑΝΤΙΤΥΠΑ

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Γυάλινος χρόνος**
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Πασχαλία Τραυλού
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Άννα Καζούρη
ΣΥΝΘΕΣΗ ΕΞΟΦΥΛΛΟΥ: Χρυσούλα Μπουκουβάλα
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Μερσίνα Λαδοπούλου, Ραλλού Ρουχωτά
ΕΚΤΥΠΩΣΗ: Σταμάτιος Κοτσάτος & ΣΙΑ Ο.Ε.
ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ: Ηλιόπουλος Θ. – Ροδόπουλος Π. Ο.Ε.

© Πασχαλία Τραυλού, 2013
© Φωτογραφίας εξωφύλλου: Τέσν Μπάιλα
© Φωτογραφίας οπισθοφύλλου: 123 rf photos
© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2013

Πρώτη έκδοση: Φεβρουάριος 2013, 10.000 αντίτυπα

ISBN 978-960-496-821-3

*Τυπώθηκε σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά
και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτιού.*

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής αδείας του εκδότη κατά οποιοδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.
Έδρα: Τατοίου 121
144 52 Μεταμόρφωση
Βιβλιοπωλείο: Μαρρομικάλη 1
106 79 Αθήνα
Τηλ.: 2102804800
Telefax: 2102819550
www.psichogios.gr
e-mail: info@psichogios.gr

PSICHOGIOS PUBLICATIONS S.A.
Head office: 121, Tatoiou Str.
144 52 Metamorfossi, Greece
Bookstore: 1, Mavromichali Str.
106 79 Athens, Greece
Tel.: 2102804800
Telefax: 2102819550
www.psichogios.gr
e-mail: info@psichogios.gr

Πασχαλία Τραυλού

ΓΥΑΛΙΝΟΣ ΧΡΟΝΟΣ

**Άλλα έργα της Πασχαλίας Τραυλού
που κυκλοφορούν από τις Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ:**

Με μπαλαντέρ τη μοναξιά, 2002

Ήθελα μόνο ένα αντίο, 2003

Η ματζίκα της αγάπης, 2005

Κλειδωμένο συρτάρι, 2006

Φτερά από μετάξι, 2008

Έστω μια φορά, 2009

Η γυναίκα του φάρου, 2010

Οι εραστές της γραφής, 2011

Τα ρόδα της σιωπής, 2011

*Στον πατέρα,
στη μητέρα,
στον Χάρη*

*Η χαρά είναι το ίδιο πράγμα με τον πόνο, το
ίδιο πράγμα με το θάνατο. Ο θάνατος όμως
είναι χαρά;*

Μαργαρίτα Καραπάνου, Rien ne va plus

Είμαι ένα πλάσμα από χαρτί. Μια φωτιά μ' έχει βάλει στο μάτι. Αγγίζει πότε πότε τη φόδρα της ψυχής μου και υποφέρω από το κάψιμο. Τα σημάδια μου είναι αλλιώςτικά κάθε φορά. Είναι σημάδια-οιωνοί και φανερώνουν το παρελθόν, το παρόν και το μέλλον μου. Με πονούν, μα τα αγαπώ. Μ' ενοχλεί όταν κάποιος αδυνατούν να τα διαβάσουν. Ώρες ώρες παρακαλώ να με κάψει αυτή η φωτιά για να δω το σχήμα του καινούργιου σημάδιού μου· να το ερμηνεύσω. Ο πόνος απ' το κάψιμο με πλημμυρίζει ηδονή. Κι αυτή η ηδονή με τσαλακώνει και με αλλάζει. Από χαρτί γίνομαι χιόνι – μια τόση δα νιφάδα χιονιού. Κι έτσι, όποτε μια σπίθα μ' αγκαλιάζει, δε φοβάμαι πια τη φωτιά. Σβήνει μέσα μου ή εγώ καίγομαι μέσα σ' αυτήν. Υπάρχει πια μια δικαιοσύνη στη συνύπαρξή μας. Απ' τη στάχτη ξεπετιούνται οι κρυφοί εαυτοί μου φορώντας φτερά. Και μ' αρέσει. Θε μου, πόσο μ' αρέσει!

Έχω συνθηκολογήσει με το χρόνο. Τις ρυτίδες μου τις αγαπώ. Όσο περισσότερες αποκτώ τόσο απομακρύνομαι από την υπερψία της νιότης. Μόνο το θάνατο απεχθάνομαι. Είναι εχθρός μου και τον μισώ. Θέλω να τον εκδικηθώ. Ό,τι κάνω, γύρω από αυτό το μίσος περιστρέφεται. Θέλω να γονατίσει κάποτε και να γυρέψει τη συγχώρεσή μου. Μπορεί να είναι παράλογη αυτή μου η προσδοκία, όμως, συγγραφική αδεία, έχω ασυλία στις ανήκουστες σκέψεις.

Παίζω παιχνίδια με το χρόνο· κρυφτό, κυνηγητό, αγαματάκια ακούνητα, αμίλητα, αγέλαστα. Με κυνηγάει και τον κυνηγώ· πότε εκείνος και πότε εγώ. Κουλουριάζομαι σαν φίδι μες στα όνειρά μου και τον μισώ. Άλλοτε κάθομαι σκλαδόν και ιχνογραφώ την όψη του κι άλλοτε του σμιλεύω ένα τοτέμ από άμμο μ' ένα κυκλώπειο μάτι που αδιάκοπα περιπολεί το σύμπαν. Με κοιτάει και τον κοιτώ. Του γελώ και του φωνάζω: «Είσαι άσκημος! Μισώ την ασκήμια σου». Έπειτα τον κλοτσάω και γίνεται άμμος πάλι... Δεν υπήρξε ποτέ...

Ενιωθε το κορμί της μια ρευστή μάζα πάνω στα σεντόνια. Ιούλιος... Από εκείνους τους καυτούς που τις νύχτες σου κόβουν την ανάσα. Το κλιματιστικό δεν το άναβε. Έλεγε πως αισθανόταν βολικά με τις υψηλές θερμοκρασίες, εξοικειωμένη καθώς ήταν με τη φωτιά· τη φωτιά της έμπνευσης και τη φωτιά της κόλασης. Αλληλένδετες έννοιες πάντα και οι δυο στο μυαλό της.

«Έχω τσουρουφλιστεί από δαύτες», έλεγε κάνοντας χιούμορ. Έγραφε κι έσκιζε χαρτιά ολονυχτίς, παλεύοντας να κάνει ανακωχή με την έμπνευσή της.

Ο χρόνος είναι από γυαλί. Περιμένω τη στιγμή που θα ραγίσει. Θέλω μέσα απ' τις ρωγμές του να διακρίνω ολόγυμνη τη ζωή που έζησα· ή εκείνη που δεν έζησα. Φοβάμαι μόνο μην κοπώ στο σπασμένο γυαλί του...

Χρατς...

Το χαρτί άλλοτε το έφτιαχνε σαΐτα και σημάδευε το καλάθι των αχρήστων, κι άλλοτε βαρκούλα και το ακουμπούσε στο πρεβάζι του παραθύρου της. Ολόκληρο στόλο από χαρτινες βάρκες έφτιαξε εκείνη τη νύχτα, μα δεν έλεγε να σταματήσει την προσπάθεια. Έπειτα από την κατασκευή ενός χαρτινού πλεούμενου, ξεκινούσε πάλι το *τσαφ τσουφ* της γραφομηχανής της που, σαν ατμομηχανή παλιού καιρού, τη φυγάδευε μακριά από το παρόν, από τους φόβους, από τον εαυτό της... Παράγραφος, κεφαλαίο γράμμα, κι έπειτα τα δάχτυλα παίρνουν φόρα και η ψυχή είναι έτοιμη να τρέξει στη μάταιη κούρσα των λέξεων, μήπως ετούτη τη φορά καταφέρει να κόψει το νήμα...

Όταν μεγαλώσω θέλω να γίνω παιδί. Ζηλεύω τους τολμηρούς που παίρνουν το δρόμο του γυρισμού για την αθωότητα ή εκείνους που ουδέποτε την εγκαταλείπουν.

Ζηλεύω όσους προφταίνουν να ανταλλάξουν με το παιδί που είναι κρυμμένο μέσα τους το φιλί της αντάμωσης και του χωρισμού.

Όμως ζηλεύω πιο πολύ όσους ανταμώνουν στο κατώφλι τον πιστό γέρικο σκύλο τους να τους γλείφει τα χέρια...

Χρως...

Όλα τής φαίνονταν λάθος – κούφιες λέξεις που την ξεγελούσαν στην αρχή ότι έσφυζαν από ζωή κι έπειτα ξεψυχούσαν μόλις τις ξαναδιάβαζε στο χαρτί της. Έψαχνε πάντα για λέξεις αθάνατες, όμως όσες γεννούσε αυτή τη νύχτα ήταν ανάπηρες, θνησιγενείς...

Με την έμπνευση είχε αρκετό καιρό να ανταμωθεί, σαν δυο φίλες που απέφευγαν πια τη συνάντηση, λες και ήταν παρεξηγημένες ή είχαν κάτι να μοιράσουν. Το απέφευγε κυρίως εκείνη το αντάμωμα, όχι η έμπνευση. Όποτε της ερχόταν μια νέα ιδέα, την κατέγραφε πρόχειρα σ' ένα χαρτί και την καταχώνιαζε σ' ένα συρτάρι όπως βάζεις με το ζόρι ένα παιδί για ύπνο για να μη σε ενοχλεί. Την κόλαση, αντίθετα, την κουβαλούσε μέσα της, σχεδόν όσο καιρό ξόρκιζε τη διάθεσή της να γράψει. Κι έτσι, με κλειδωμένη την έμπνευση στα σκότη του συρταριού της, η κόλαση έλυνε κι έδενε μέσα της. Αμολούσε το μελάني της, ύφαινε τους ιστούς του σκοταδιού της, πολλαπλασιαζόταν ανεξέλεγκτα, έστηνε παγίδες στο ελάχιστο φως που είχε απομείνει σε κείνη.

Η έμπνευση και η κόλασή της είχαν αναπτύξει μια μοιραία σχέση μεταξύ τους. Μάλωναν σαν το σκύλο με τη γάτα. Η μια κυνηγούσε την άλλη και η δεύτερη προσπαθούσε μονίμως να γλιτώσει από τα νύχια της πρώτης. Αδύνατο να συνυπάρξουν.

Κόλαση για τη Βέρα σήμαινε ομηρία σε ανώφελες σκέψεις και σε αιχμηρές ενοχές. Ένα μαχαίρι μονίμως καρφωμένο στην πληγή της. Την απουσία του έρωτα δεν τη συμπεριλάμβανε στην

κόλασή της. Την αντιμετώπιζε απλώς σαν μια ποινή για σφάλματα που αδυνατούσε πια να διορθώσει. Αντί να αυτοκτονήσει ή να αυτομαστιγωθεί, έμενε ανέραστη.

Όχι πως δεν την ένοιαζε ο έρωτας, αλλά την αφορούσαν περισσότερο άλλες μορφές μοναξιάς, αφήνοντας μια υπόνοια πως για κείνη και ο έρωτας δεν ήταν τίποτε περισσότερο από μια περιπετειώδη ερημιά, ένα ιδιόμορφο είδος κόλασης, όσο αλλόκοτο κι αν ακούγεται τούτο. Έτσι τουλάχιστον έλεγε στους άλλους, ίσως για να πειστεί και η ίδια πως δεν τον χρειαζόταν· ή επειδή τον φοβόταν πολύ. Όχι ακριβώς αυτόν, μα την ψευδαίσθησή του.

Έτσι, ο έρωτας και η Βέρα με τον καιρό αποξενώθηκαν. Τη φόβιζε και προτιμούσε να του κρύβεται. Ωστόσο εμφανιζόταν πότε πότε, τρεφόταν από τη σάρκα της, κι έπειτα, χορτάτος, χανόταν κάτω απ' το φως της λογικής, σαν βρικόλακας. Κι έτσι, τη λέξη «έρωτας» απέφευγε να την προφέρει και να τη σκέφτεται, όπως πολλοί δεν ξεστομίζουν το όνομα της αρρώστιας που τους τρομάζει. Κλείδωνε λοιπόν στο συρτάρι τις ιδέες της και τον έρωτα έξω απ' την κόλασή της, κι αυτό το αποκαλούσε μοίρα ή σύνηση.

Τον τελευταίο καιρό άκουγε κι έβλεπε όλα όσα ήθελε απεγνωσμένα να ξεχάσει. Είχε το δυσάρεστο προνόμιο να βλέπει και να αφουγκράζεται πράγματα που οι άλλοι αδυνατούσαν να αντιληφθούν. Τα ίδια ξανά και ξανά. Δεν ήταν μάγισσα, προφήτισσα ή κάτι τέτοιο. Απλώς ο νους της τον τελευταίο καιρό της έπαιζε σκληρά παιχνίδια. Γνώριμες εικόνες προβάλλονταν ασταμάτητα στο μυαλό της, κι όσο κι αν παιδεύοταν ν' απαλλαγεί από τις αλλόκοτες επαναπροβολές της μνήμης... Άδικος κόπος. Ώρες ώρες ήταν σαν να είχε μετακομίσει στο παρελθόν ή σαν να ζούσε μέσα σε όνειρο το παρόν της.

Βασανιζόταν ακατάπαυστα. Εχθροί της, οι αναμνήσεις που την κύκλωναν από παντού – μια μεραρχία αδίστακτων δαιμόνων που έσπερναν φλεγόμενα σκοτάδια μέσα της. Οχυρό κανένα για να κρυφτεί και να γλιτώσει.

Οι γιατροί τη διαβεβαίωναν πως η κατάσταση ήταν αναμενόμενη. «Πρόκειται για παραισθήσεις λόγω μανίας καταδίωξης. Ο εγκέφαλος στήνει παγίδες κάποιες φορές. Η περίπτωση σας είναι απ' τις δύσκολες», της εξηγούσαν.

Δεν μπορούσε πλέον να βάλει μπουκιά στο στόμα της ούτε και να ξεκουράσει την ψυχή της. Αδύνατη σαν αδράχτι και ωχρή σαν λείψανο μπαινόβγαινε στα δωμάτια, και αντόματα στο νου της στήνονταν σκηνικά του παρελθόντος. Πρωταγωνιστές σ' αυτές τις εφιαλτικές επιστροφές ήταν η σκιά του αλλοτινού εαυτού της, ο πρώην άντρας της ο Φαίδων, η κόρη τους η Δανάη, ο λατρευτός της Αλέξανδρος. Άλλοτε πάλι πρωταγωνιστούσε η σπασμένη κούκλα που είχε φυλαγμένη από παιδί. Αυτή, αποκτώντας ανεξήγητα γιγάντιες διαστάσεις, ζωντάνευε και της γύρευε εξηγήσεις για το ραγισμένο της πρόσωπο, κοιτάζοντάς τη με τα γυάλινα μάτια της άλλοτε με παράπονο κι άλλοτε με απερίγραπτη μοχθηρία, σαν Ερινύα απόκρουφων αμαρτιών.

«Γιατί;» της ψιθύριζε μες στο σκοτάδι. Κι όταν η Βέρα στον ύπνο της σήκωνε στο ύψος του προσώπου της κούκλας το φανάρι που κρατούσε, βρισκόταν αντιμέτωπη με ένα ζωντανό, μωρουδίστικο πρόσωπο γεμάτο χαρακιές. Ξυπνούσε τότε κάθιδρη, αναζητούσε απεγνωσμένα τη σπασμένη κούκλα, τη φυλαγμένη στο γραφείο της σαν κειμήλιο σ' ένα βελούδινο κουτί, την έβαζε δίπλα στο μαξιλάρι της, και μόνο όταν ψιθύριζε «συγγνώμη» αμέτρητες φορές σαν ξόρκι κατάφερνε να ξανακοιμηθεί. Αδυνατούσε ωστόσο να προσδιορίσει αν γύρευε συγχώρεση απ' το παιχνίδι ή απ' το βρέφος που άλλαζε μωρουδίστικα πρόσωπα σε κάθε εφιάλτη. Την παίδευε αυτός ο γρίφος.

Η ζωή της είχε καταντήσει πλέον μια επαναλαμβανόμενη ταινία τρόμου· κι ενώ την είχε δει χίλιες φορές, ταραζόταν πάντα στις ίδιες σκηνές. Έψαχνε τρόπο απόδρασης για να γλιτώσει από την αλλόκοτη φυλακή της. Τελικά αγόρασε ένα εισιτήριο για έναν τόπο όπου είχε κάποτε ορκιστεί να μην ξαναπατήσει. Μέρηes πάλευε μέσα της αν έκανε το σωστό, μιας και γνώριζε εξαρχής πως δεν επρόκειτο για ταξίδι αναψυχής. Της θύμιζε μια ταινία επιστημονικής φαντασίας με τίτλο, *Φυγή στο παρελθόν*.

Ο ήρωας είχε εφεύρει μια μηχανή του χρόνου και, όποτε άσπριζαν τα μαλλιά του και κοντοζύγωνε στο θάνατο, έμπαινε στη χρονοκάψουλά του κι επέστρεφε στην εποχή της πρώτης νιότης του. Έβρισκε ευφρέστατη ετούτη την ταινία η Βέρα, παρότι ήξερε ότι χρονοκάψουλες δεν υπάρχουν, όπως δεν υπάρχει ο πρίγκιπας του παραμυθιού, η μαγική σκούπα, το μαγικό φίλτρο ή το φιλί που ανασταίνει νεκρούς.

Φυγή στο παρελθόν, λοιπόν. Και όπως άλλοι άνθρωποι παίρνουν μαζί το κλουβί με το καναρίνι τους, εκείνη θα έπαιρνε μαζί της μόνο το γυάλινο κουτί του χρόνου της. Άδειο... Χωρίς εκπλήξεις και χωρίς μυστικά. Ραγιασμένο και επικίνδυνο σαν το κουτί της Πανδώρας...

Κλείνει τα μάτια και φαντάζεται το χρόνο της στοιβαγμένο δίπλα στις άλλες της αποσκευές. *Προσοχή. Εύθραυστον*, γράφει στην ετικέτα. Μέσα δεν κρύβει τίποτα. Κρουφοκοιτάζει από τις ρωγμές και απολαμβάνει την εικόνα του κενού.

Την τελευταία νύχτα της στην Αθήνα την πέρασε καπνίζοντας. Τυλιγμένη μ' ένα σεντόνι που άχνιζε από τη ζέστη, χάζευε τη νυσταγμένη πόλη απ' τη μισάνοιχτη μπαλκονόπορτα, και η σιωπή δονούσε αλλόκοτα το χώρο. Για ύπνο, ούτε λόγος. Ήθελε απεγνωσμένα να φωνάξει, μα η φωνή παρέμενε πεισματικά εγκλωβισμένη στους φόβους της. Τα μεσάνυχτα είχε αποπειραθεί να ξαναγράψει. Κατέβηκε στην αποθήκη και, ανάμεσα στις παλιατζούρες και στα μπουκωμένα από άχρηστα πράγματα χαρτόκουτα, ανέσυρε την παλιά γραφομηχανή της – μια γραφομηχανή αντίκα όπου, όποτε πατούσε λάθος γράμμα, έπρεπε να γράφει τη σελίδα απ' την αρχή· σαν τιμωρία. Μια τιμωρία εξάλλου γύρευε κι απόψε για ένα λάθος που είχε τυλίξει τα πλοκάμια του γύρω από το λαιμό της. Όσες φορές κι αν ξεκίνησε να γράφει, έπειτα από λίγες λέξεις τσαλάκωνε το χαρτί, φτιάχνοντας ένα οχυρό από άχρηστες σελίδες γύρω την καρδέκλα της.

Δανάη, Δελένδα, δεν... Δανάη, Δελένδα, δεν... Μια, δυο, τρεις, δέκα φορές ξεκινούσε το γράψιμο, και το χέρι της, σαν από μό-

νο του, έγγραφε συνεχώς αυτές τις τρεις λέξεις, μέχρι που βρέθηκε κυκλωμένη από μια χάρτινη θάλασσα, αδυνατώντας να προχωρήσει ο νους της σε άλλους συνειρμούς. Πάνω-κάτω μες στο δωμάτιο, με σταυρωμένα χέρια, χρειάστηκε να διανύσει χιλιάδες μέτρα ώσπου να καταφέρει να τιθασεύσει την ταραχή της και να γράψει τις πρώτες ολοκληρωμένες φράσεις της:

Τραβάω τις μνήμες απ' την καρδιά μου σαν άγρια χόρτα. Δεν καταφέρνω να τις ξεριζώσω. Οι μνήμες μου κι εγώ είμαστε ένα πια.

Πώς θα ξεχάσω ό,τι έγινε;

Πώς θα ξεχάσω ό,τι έγινα;

Η μια φράση ανέσυρε από μέσα της μια άλλη, κι έπειτα κι άλλη, κι ο σωρός των τσαλακωμένων χαρτιών έφτιαξε ένα λοφίσκο μες στο καλάθι των αχρήστων. Όταν πια απόκαμε να γράφει αποσύρθηκε στο κρεβάτι, όπου άρχισε η ιεροτελεστία εκείνης της παράταιρης ολονυχτίας δίπλα στο παράθυρο, με συντροφιά τα τσιγάρα της. Πέντε ολόκληρες ώρες πέρασε σ' αυτή τη στάση, με τον ιδρώτα να γλείφει το κορμί της και τις μνήμες να αφήνουν σαρκαστικά τις αμυχές τους στη σκέψη της.

Μόνο ο χτύπος του ρολογιού κατάφερε να ταράξει την ακινησία της. Αντανakλαστικά πάτησε το διακόπτη, όπως θα πατούσε τη σκανδάλη αν κρατούσε όπλο και βρισκόταν αντιμέτωπη με εχθρό. Ο χρόνος ήταν πάντα εχθρός της εξάλλου...

Τρεις ώρες τής απέμεναν ώσπου να φύγει το καράβι. Σηκώθηκε και άνοιξε την ντουλάπα. Το χέρι της βυθίστηκε ανάμεσα στις πτυχώσεις των κρεμασμένων μαύρων ρούχων. Τράβηξε τυχαία ένα φουστάνι. Η φιλαρέσκεια την είχε εγκαταλείψει προ πολλού, όπως συμβαίνει πάντα όταν παύεις να αγαπάς τον εαυτό σου. Κρύωνε, μες στο κατακαλόκαιρο. Από τις γριλίες τρύπωνε στο δωμάτιο το χνότο του καλοκαιριού, μα παραδόξως ρίγη κεντούσαν το αχνιστό της σώμα. Έριξε μια μαύρη λεπτή ζακέτα πάνω της, πάντοτε έτοιμη για πόλεμο με το πένθος.

Έφτιαξε καφέ κάτω απ' το αμυδρό φως του απορροφητήρα που έκανε το μπρίκι της ν' αστραφτοκοπά. Τον έβαλε στην αγαπημένη της κούπα με τη στάμπα της Άριελ της Γοργόνας. Για την ακρίβεια, στην αγαπημένη κούπα της κόρης της που έγινε αγαπημένη της μόλις έφυγε το παιδί. *Ο θεός των μικρών πραγμάτων είναι ένας πολύ χαιρέκακος θεός. Κρύβει μέσα στα πιο απίθανα αντικείμενα τις πιο κοφτερές αναμνήσεις*, σκέφτηκε επιτέλους μια φράση που αν την έγγραφε δε θα την πετούσε. Αγγίζοντας αυτή την κούπα ένιωθε πάντα πως άγγιζε το χέρι της Δανάης. Την ηλέκτριζε η παρουσία της μέσα από ένα αντικείμενο που της θύμιζε την απουσία της. Βρισκόταν σε υπερένταση. Άρχισε να παίζει με το διακόπτη της στρογγυλής λάμπας φθορίου που κρεμόταν σαν ιπτάμενος δίσκος από την οροφή. Η λάμπα αναβόσβησε ρυθμικά κάμποσες φορές προτού ανάψει, και η Βέρα έπαιξε για αρκετά δευτερόλεπτα ετούτο το ανούσιο παιχνίδι.

«Μια κουταλίτσα για τη μαμά... Κι άλλη μια για μένα», άκουσε μες στο αλλόκοτο σκηνικό μια γνώριμη ανδρική φωνή να τρεμοπαίζει κι αυτή όπως η λάμπα που κινδύνεψε να καεί απ' το παιχνίδι της Βέρας.

Μες στο ψυχορράγημα του φωτός, μες στον κλοιό των σκιών που πλημμύρισαν το χώρο διέκρινε το παιδί της καθισμένο στον πάγκο της κουζίνας, κάποια χρόνια πριν, και δίπλα του τον εαυτό της μ' ένα πιάτο κρέμα στο χέρι.

«Παραμύθι...» την πρόσταζε η μικρή δείχνοντας με το παχουλό της δαχτυλάκι μια το φως του απορροφητήρα και μια τη λάμπα στο ταβάνι. Η Βέρα κρατούσε το πιάτο, γέμιζε το κουτάλι και το προσγειώνει στο στόμα του παιδιού νευρικά, μα όποτε άνοιγε τα χείλη της να μιλήσει, ακουγόταν βραχνή η φωνή του Φαίδωνα. Αυτός διηγείτο μια ευρηματική ιστορία για απορροφητήρες-διαστημόπλοια που ήρθαν στη γη για να πάρουν τη Δανάη αν δε φάει το φαγητό της, και για λαμπτήρες-ιπτάμενους δίσκους που αναβόσβηνουν σαν χιλιάδες φεγγάρια πάνω απ' την πόλη και θα φέρουν παιχνίδια στη Δανάη αν αδειάσει το πιάτο – το ιπτάμενο πιάτο στα χέρια της Βέρας που έκανε τη μικρή να φαντάζεται φιλικούς εξωγήινους και να γελάει με τα μάτια κλειστά.

Έσβησε και τη λάμπα και τον απορροφητήρα. Μονομιάς χάθηκαν το παιδί και η φωνή του Φαίδωνα. Μεσ στο σκοτάδι στύλωσε τη ράχη της στον τοίχο της κουζίνας και στο νου της άστραψε ένα άλλο, παγωμένο φως. Για την ακρίβεια, τέσσερα φώτα, που χύνονταν βίαια μεσ στα μάτια της διαλύοντας κάπως την αφόρητη ψύχρα του χειρουργείου. Οι αναμμένοι προβολείς σ' εκείνο το χειρουργείο τής έμοιαζαν με το απόκοσμο φως του Παραδείσου. Όπως και τον Παράδεισο, έτσι και το χειρουργείο το είχε συνδεδεμένο στο μυαλό της με την έννοια της λύτρωσης. Λύτρωση ονόμαζε την έκτρωση, αλλά η λέξη αυτή δεν έβγαινε από τα χείλη της ποτέ. Την ονόμαζε εγγείρηση για να αμβλύνει κάπως το αιχμηρό νόημά της, όπως θα αποκαλούσε την επέμβαση στη χολή της. Τα έμβρυα του Φαίδωνα τα ένιωθε εισβολείς μεσ στο σώμα της. Τα σκότωνε πριν τη σκοτώσουν αυτά. Υπόθεση αυτοάμυνας. Δεν έμενε, λοιπόν, περιθώριο για αναβολές, τύψεις ή άλλες συνήθειες αντιδράσεις σ' αυτές τις περιπτώσεις. Όλα ήταν στο νου της ξεκάθαρα, τετράγωνα και απλά.

Μεσ στο χειρουργείο αφουγκραζόταν τα χέρια του γιατρού να ανακατεύουν τα νυστέρια στον κλίβανο και την κυρίευε αλλόκοτη βιασύνη. Ευχόταν να ξεμπερδεύει μια ώρα αρχύτερα κι έπειτα ονειρευόταν την επιστροφή της στο σπίτι, σαν εγκληματίας που επιστρέφει στον τόπο του εγκλήματος για να καλύψει τα ίχνη και να κρύψει κάπου με ασφάλεια τα καινούργια τρόπαια. Συνήθως, μέσα σε κόλλες χαρτί περιέγραφε αυτές τις εμπειρίες ακούγοντας το καναρίνι της να σολάρει. Το χαρτί γινόταν μονοπάτι απ' το οποίο εκείνη γνώριζε ένα άγνωστο κομμάτι του εαυτού της, σκοτεινό, αξιολύπητο και αδιανόητα αδίστακτο.

Μόλις απόσωνε την ιερή εξομολόγησή της στο χαρτί, ξαλαφρωμένη αναζητούσε τον Φαίδωνα. Για λίγο κοιτάζονταν σαν να πάλευαν με το βλέμμα. Το βλέμμα της, πάντα βελούδινο, έκρυβε τεχνηέντως τα δικά της χτυπήματα. Δε χαμήλωνε τα μάτια της ποτέ. Δεν πρόδιδαν την ντροπή που θέριζε το είναι της. Τον αγκάλιαζε, του μαγεύερε, τον φρόντιζε σαν παιδί, χαρίζοντάς του το υπόλειμμα της μητρικής τρυφερότητας που έπειτα από το συμβάν έμενε μέσα της για λίγες μέρες. Έμοιαζαν οι δυο

τους με καρικατούρες σαιξπηρικών εραστών που πρωταγωνιστούσαν σε ερωτικό κωμειδύλλιο. Ο Φαίδων υποδούταν με πάθος το ρόλο του εραστή, όσο εκείνη του έριχνε βολές νεκρών βλέμματων, νιώθοντας κρυφή χαιρεκακία για την αδυναμία του να διακρίνει την αλήθεια μέσα στο ψέμα της.

«Κανείς δε μαθαίνει κανέναν ποτέ!» κυριεύε το μυαλό της μια αγαπημένη φράση του Τένεσι Ουίλιαμς, και της ερχόταν να βάλει τα γέλια, βυθισμένη στα έγκατα του σκοτεινού εαυτού της.

Κατάφερε να σκοτώνει τον Φαίδωνα ξανά και ξανά, δίχως ποτέ εκείνος να αντιλαμβάνεται πως η Βέρα, λόγω θυμού, προδομένης αγάπης και ανίας, είχε πια δύο πρόσωπα. Για την ακρίβεια, η παλιά υπάκουη γυναίκα του είχε σβήσει κάτω απ' τη σκιά της νέας αδίστακτης Βέρας, μιας εφευρετικής και ευφυούς δολοφόνου, αφού είχε επινοήσει έναν τρόπο να σκοτώνει αθόρυβα και αποινί τον ανυποψίαστο άντρα. Γιατί εκείνον πίστευε ότι ξεφορτωνόταν κάθε φορά στο χειρουργείο. Φανταζόταν πως όλα τα έμβρυα που εξοστράκιζε από τα σπλάχνα της είχαν πάντα το πρόσωπό του, όντας γεννήματα κατ' εικόνα και καθ' ομοίωσιν του ανθρώπου που δεν την αγαπούσε πια ή αρνιόταν να της δείξει την αγάπη του. Κατέληγε λοιπόν να μην τα λυπάται, από φόβο μήπως μεγάλωναν και της έδειχναν κι εκείνα την ίδια μισητή αδιαφορία. Ίσως κατέληγε ακόμη και να τα μισήσει, όσο μπορεί κάποιος να μισήσει την αθωότητα όταν αδυνατεί να την ανακτήσει.

«Πόσο θα ήθελα ένα δικό μας παιδί, Βέρα», της δήλωνε εκείνος, αδαής μες στον ερωτικό παροξυσμό του, όταν η γυναίκα του επέτρεπε να την αγγίζει και πάλι ερωτικά.

«Ό,τι θέλει ο Θεός», του απαντούσε μετά τους σπασμούς της κορούφωσης, συγκρατώντας την κραυγή της εξαιτίας μιας λύπης αλλόκοτης που για καιρό δεν την ξεχώριζε απ' τη χαρά.

Παραπατώντας μες στο σκοτάδι, βιώνοντας για άλλη μια φορά τις ανελέητες επιθέσεις της μοναξιάς, βιάστηκε να φύγει απ' την κουζίνα με σκοπό να αποχαιρετήσει τα αγαπημένα της πράγ-

ματα, αφού τα αγαπημένα της πρόσωπα έπαψαν να τη διεκδικούν, και οι σκιές τους είχαν βαλθεί καιρό να την καταδιώκουν. Άρχισε να κυκλοφορεί μες στο σπίτι νυχοπατώντας σαν κλέφτης, λες και φοβόταν μήπως ξυπνούσαν κι άλλες πιο αμείλικτες μνήμες.

Σύρθηκε ως το σαλόνι, και άρχισε η τελετή του συμμαζέματος. Κοίταξε ολόγυρα το μικρό της σύμπαν. Κυκλωμένη από χαρτόκουτα παραταγμένα σαν άγημα στη λιτανεία του παρελθόντος της, ξεχώρισε σχολαστικά όσα θα έπαιρνε μαζί της, ενώ έσκυβε και φιλούσε εκείνα που θ' άφηνε πίσω της, σαν να ήθελε να τα καλοπιάσει για να παραμείνουν εχέμυθα. Το φιλί της δε σήμαινε στοργή· σήμαινε παρακάλι. Άλλα τα στρίμωχνε στη μαύρη σακούλα των σκουπιδιών που έσερνε πίσω της κι άλλα τα έσπρωχνε άρον άρον στα κοντιά και τα καταχώνιαζε στο μεγάλο πατάρι· δεν άντεχε να τα πετάξει. Πρώτα πρώτα στα σκουπίδια πέταξε τα γραπτά της για την παλιά της ζωή, για τις εκπτώσεις, για το μίσος της προς τον Φαίδωνα, κάνοντας την ανόητη σκέψη πως τα ξεφορτωνόταν.

Μόλις ξεμπερδέψε με αυτή τη διαδικασία, κάθισε να χαζέψει για λίγο την αγουροξυπνημένη πόλη που ετοιμαζόταν για την καινούργια μέρα. Εξουθενωμένη από τις θύμησης, παραδόξως μπορούσε να διακρίνει καθαρά τα λάθη κάνοντας ένα γρήγορο απολογισμό. Έως τώρα ζούσε για να θυμάται ένα άχρηστο «πριν» και να ονειρεύεται το μάταιο «μετά» μιας ζωής που στο παρόν την έζησε σαν να ανήκε σε μια άλλη: παρατηρώντας τη και όχι ζώντας μέσα σ' αυτήν. Να όμως που τώρα ο χρόνος την εκδικείται με αυτή την αιχμηρή μοναξιά – τούτη τη μοναξιά που της χαράζει τη σκέψη σαν σπασμένους καθρέφτης.

Τα φώτα στα σπίτια ανάβουν σιγά σιγά... Νυσταγμένα τα μάτια, ξυπνούν από όνειρα και εφιάλτες. Μέσα στα φώτα κάθε διαμερίσματος ανθεί μια αλλιότικη ιστορία. Η Βέρα αναρωτιέται πόσα βιβλία θα έγραφε αν τρύπωνε σε άλλο σπίτι κάθε μέρα. Όσα τα φώτα, τόσες και οι ανθρώπινες ιστορίες, συλλογίζεται. Η πόλη, ένα σύμπαν γεμάτο γαλαξίες και αστερισμούς που γεννιούνται και σβήνουν ακαριαία μ' ένα πάτημα του ηλεκτρικού

διακόπτη. Οι προβολείς των αυτοκινήτων ρίχνουν το φως τους σαν πυροφάνια στην γκριζα θάλασσα της λεωφόρου εισβάλλοντας ως την άβυσσο της σκέψης.

Σε κανένα δεν είχε αποκαλύψει ετούτη την ανάγκη της φυγής. Οργάνωσε την απόδραση όσο πιο αθόρυβα γινόταν, βηματίζοντας ξυπόλυτη στο... γυάλινο κλουβί της για να μην τραβήξει την προσοχή κανενός. Σαν να τη φόβιζαν οι άνθρωποι τώρα πια, έχοντας διαπιστώσει ότι χαίρονταν με τη λύπη της και θλίβονταν με τη χαρά της κάθε φορά που τα προσωπικά της δημοσιεύονταν σε περιοδικά και εφημερίδες.

Στην αρχή οι επιτυχίες του διάσημου, κοσμικού συζύγου και έπειτα η δική της αιφνίδια διασημότητα λόγω της βράβευσης και των πολυάριθμων πωλήσεων των βιβλίων της, της είχαν προκαλέσει το είδος εκείνο της καχυποψίας που δεν αφήνει περιθώρια για αυθορμητισμό. Ένωθε πια γυμνή και άοπλη κόντρα στο πλήθος. Αόρατα χέρια τής έσφιγγαν το λαιμό, κι εκείνη αδυνατούσε ν' ανασάνει. Έπρεπε να βρει έναν τρόπο να τους κρουφτεί. Διάλεξε τελικά να φύγει.

Στη βαλίτσα της έβαλε τα απολύτως απαραίτητα. Άλλοτε, όποτε ταξίδευε, ακόμη και για λίγες μέρες, δεν της έφτανε ποτέ μία αποσκευή για τα πράγματα που κουβαλούσε μαζί της. Όσο λιτή και απέριπτη ήταν με τις λέξεις, τόσο υπερέβαλλε στις σχέσεις της με τα πράγματα. Στο χερούλι της βαλίτσας υπήρχε ακόμη περασμένο το αυτοκόλλητο από το τελευταίο ταξίδι της στο Λονδίνο – «το μάταιο ταξίδι», όπως το αποκαλούσε, μιας και οι δύο λόγοι για τους οποίους το έκανε, δεν ευοδώθηκαν. Και οι δύο, λόγοι ανστηρώς προσωπικοί...

Έσκισε με βιάση το αυτοκόλλητο και κατευθύνθηκε τρέχοντας ως το γραφείο της. Γύρισε με δέος το κλειδί και ανέσυρε από τα έγκατα του συρταριού ένα σωρό από ανάκατα χαρτιά διαφόρων μεγεθών και σχημάτων, άδεια κουτιά τσιγάρων, χαρτοπετσέτες και περιτυλίγματα από λιχουδιές που έφεραν όλα ιδιόχειρες σημειώσεις.

Από το βάθος του συρταριού τράβηξε ακόμη κάποια κομμάτια ύφασμα, γεμάτα χειρόγραφες γαλάζιες λέξεις. Χαμογέλασε

αμυδρά φέρνοντας στο νου της το περιστατικό που έγινε αιτία να ανακαλύψει και η ίδια πως ο οίστρος της γραφής τη μεταμόρφωνε ώρες ώρες σε κάποια που δε γνώριζε. Κούρνιαζε αυτή η άγνωστη μέσα στο σώμα της όπως κάποιος κρύβεται στην κουφάλα ενός δέντρου για να γλιτώσει την μπόρα. Το περιστατικό εκείνο το θυμόταν πάντοτε με απορία...

Ταξίδεψε πριν από καιρό στην Αβινιόν για ένα διαγωνισμό λογοτεχνίας και τελικά ανακάλυψε πόσες ζωές μπορεί να ζήσει κάποιος μέσα σε λίγες νύχτες. Ο Φαίδων δεν ήταν μαζί της. Ποτέ εξάλλου δεν την ακολουθούσε στα ταξίδια της. Προτιμούσε να την αφήνει μόνη, όσο ευχάριστος κι αν ήταν ο λόγος του ταξιδιού, για να της λείπει πάντα ένα κομμάτι απ' τη χαρά της.

«Έτσι η ευτυχία παίρνει τη γεύση της λύπης και γίνεται εντονότερη», της εξηγούσε. Στην αρχή δεν της άρεσε αυτή η εξήγηση. Διαπίστωνε ότι η λύπη δεν έκανε εντονότερη τη χαρά. Αντιθέτως τη σκοτείνιαζε. Άργησε να καταλάβει ότι ο σύζυγός της γι' αυτό ακριβώς την άφηνε μόνη. Της επέβαλλε τη μοναξιά πιστεύοντας πως έτσι η Βέρα θα αποκτούσε μεγαλύτερη εξάρτηση από την αγάπη του· πως, όσο θα ήταν μακριά του, θα γραπωνόταν από τη σκέψη του και θα επέστρεφε με μεγαλύτερο πάθος και αφοσίωση κοντά του. Εν ολίγοις της στερούσε το φως, για να το λαχταρήσει, δίχως να λογαριάζει πως το σκοτάδι τυφλώνει όπως ακριβώς και το φως, και πως αν κάποιος εξασκηθεί καιρό στη μοναξιά του, στο τέλος τη συνηθίζει· ίσως και να την προτιμά... Έτσι, έπεσε στην παγίδα να τη διώχνει μακριά του για να μην του φύγει, χωρίς να λογαριάζει ότι η Βέρα, το μόνο που ήξερε να κάνει από παιδί ήταν να οργανώνει αποδράσεις.

Μέσα από αυτή την αλλόκοτη κάπως διαδικασία, το αποτέλεσμα ήταν ότι και οι δύο πρόσθεσαν ψηφίδες στο πορτρέτο της αυτογνωσίας τους: στον Φαίδωνα άρεσαν οι εξαρτημένες γυναίκες, και η Βέρα ήταν πάντα πρόθυμη για μία φυγή. Κάποιος από τους δύο έπρεπε να υποκύψει στην ανάγκη του άλλου. Κάποιος από τους δύο έπρεπε να αλλάξει, κάποιος να ηττηθεί...

Στην αρχή η Βέρα ένιωθε δυστυχισμένη που δεν μπορούσε να μοιραστεί με κανέναν τις χαρές της. Όσο συνέχιζε τις μικρές αποδράσεις της, εκείνος επέμενε να τη βάζει ανάμεσα στην αγάπη του και στη μοναξιά και να την αναγκάζει να διαλέξει. Με τον καιρό εκείνη συνθηκολόγησε με τη μοναξιά. Ώρες ώρες της άρεσε κιόλας. Το δίλημμα «Φαίδων ή μοναξιά» έπαψε να υφίσταται, αφού το όνομα του άντρα της ταυτίστηκε με το αίσθημα του κενού. Κι αφού πάντα της άρεσε να φεύγει, τώρα που δεν είχε επιλογή, της ήταν εύκολες τότε η παραμονή της κοντά του και τότε η απόδραση. Για την ακρίβεια, οι μικρές αποδράσεις· ίσα για να ξεγελάει για λίγο τη μοναξιά της και να τρομάζει λιγότερο από το φάντασμα της απατηλής τους αγάπης.

Σ' εκείνο το ταξίδι τα πράγματα ήταν αλλιώςια εξαρχής. Η Βέρα έφυγε τη μέρα που ήταν η κηδεία της γιαγιάς Εργινούσας. Ήταν κανονισμένο βέβαια το ταξίδι της για την Αβινιόν, βγαλμένα τα εισιτήρια, έτοιμη η εισήγησή της στο λογοτεχνικό συνέδριο με θέμα: «Το πρόσωπο ή το προσώπείο του συγγραφέα» ή κάτι σχετικό με όσα βαρύγδουπα εντυπωσιάζουν σε τέτοιες συναθροίσεις. Θα μπορούσε να το ακυρώσει αν ήθελε. Ποιος θα την παρεξηγούσε αν του εξηγούσε πως ήταν ζήτημα θανάτου προσφιλούς προσώπου και μάλιστα εξ αίματος συγγενούς; Όμως αποφάσισε να είναι ειλικρινής με τον εαυτό της και με τη νεκρή, αν όντως οι αποθανόντες διαβάζουν τις σκέψεις των ζώντων. Η Εργινούσα δεν υπήρξε ποτέ για κείνη πρόσωπο προσφιλές, και ο όρκος της να μην πατήσει ποτέ ξανά στο νησί μετρούσε περισσότερο από το ηθικό χρέος της συγχώρεσης που δίνεται απλόχερα στους νεκρούς με το που θα βρεθούν κάτω απ' το χώμα. Δεν ήθελε να τη συγχωρέσει στο κάτω κάτω. Ο θάνατος φάνταζε ασήμαντος λόγος για να εξιλεωθεί η πεθαμένη για όσα της είχε προκαλέσει. Δεν υπήρξε δίλημμα, λοιπόν, και το ταξίδι στην Αβινιόν αποτέλεσε μια πρώτης τάξεως απόδραση τη δεδομένη στιγμή.

«Πέθανε η Εργινούσα», ανακοίνωσε αδιάφορα στον Φαίδωνα. «Αύριο είναι η κηδεία».

«Θα πας;» τη ρώτησε εκείνος εξίσου αδιάφορα, ψαχουλεύοντας στο συρτάρι του κομοδίνου του για τα μανικετόκουμπά του.

«Φυσικά όχι. Ξεχνάς το συνέδριο. Φρόντισε μόνο για ένα στεφάνι. Πρόσεξε όμως να γράψουν, “Στη γιαγιά”, σκέτο. Το “Αγαπημένη” σε παρακαλώ ας παραλειφθεί. Δεν μπορώ τις υποκρισίες».

«Μείνε ήσυχη», η απάντηση του Φαίδωνα, που είχε συνηθίσει να εκτελεί οδηγίες δίχως πλέον να ζητά εξηγήσεις, είτε επειδή διάβαζε σαν ανοιχτό βιβλίο το χαρακτήρα της Βέρας είτε επειδή αδιαφορούσε να τον μάθει πια. Είχαν ξεχάσει πόσος καιρός είχε περάσει από τότε που αντάλλαξαν το τελευταίο αυθόρμητο χάδι τους –φθινόπωρο μάλλον, σύμφωνα με τις μνήμες του Φαίδωνα, χειμώνας σύμφωνα με τους υπολογισμούς της Βέρας, αφού ακόμη και η αξία των χαδιών προσδιορίζεται αλλιώςτικα απ’ τις ανάγκες των ανθρώπων–, μα ήταν δυο μήνες τώρα που εκείνη λαχταρούσε το άγγιγμα όσο ποτέ. Όχι κατ’ ανάγκη το ανδρικό, αλλά το ανθρώπινο. Κυρίως το ανθρώπινο.

Έκλεισε τη βαλίτσα της τότε, δίνοντάς του τις τελευταίες οδηγίες της προς... ναυτιλλομένους –να ποτίζει τα φυτά και να αλλάζει συχνά νερό στο καναρίνι–, χαιρέτησε τη γυρισμένη πλάτη του Φαίδωνα, ο οποίος αδιάφορα σκιστάριζε κάτι καινούργιο σ’ έναν καμβά επιδεικνύοντας την αλλόκοτη ψευδαισθήση ερωτικής εξουσίας που της ασκούσε, και τράβηξε την πόρτα πίσω της, δίχως να πάρει μαζί της τη χλιαρή έστω ξεστασιά ενός τυπικού συζυγικού φιλιού.

Με συντροφιά τις πικρές παιδικές αναμνήσεις της από τη ζωή της με την αποβίωσασα και τη στυφή αναπόληση από τη συνύπαρξή της με τον Φαίδωνα εξαιτίας της πολικής ψυχρότητας που επικρατούσε στο γάμο τους, πέρασε η ώρα μέχρι να προσγειωθεί στη Γαλλία. Τα λόγια που της έλεγε ή εκείνα που αποκάλυπτε η σιωπή του έβγαζαν θαρρείς νύχια και την έγδερναν την ψυχή σε όλη τη διάρκεια του ταξιδιού.

Μα μόλις πάτησε γη υποσχέθηκε στον εαυτό της να πολεμήσει αυτές τις ύπουλες σκέψεις. Βόλεψε τις βαλίτσες της στο δωμάτιο

και βγήκε στους δρόμους της γαλλικής πόλης να καταπολεμήσει τα βαριά της συναισθήματα, άλλοτε χαζεύοντας τους ανθρώπους να διασκεδάζουν και να γελούν, μήπως έκλεβε λίγη από τη χαρά τους για να καλύψει το τραύμα της, κι άλλοτε, στις όχθες του Ροδανού, παραδομένη στα αισθαντικά αγγίγματα του μιστρόλ που κάλυπτε εκείνη τη στιγμή τη μόνιμη πια απουσία τρυφερότητας, προκαλώντας της δάκρυα ανακούφισης.

«Κανείς ποτέ δε μαθαίνει κανέναν!» μονολογούσε μες στους φευγαλέους λυγμούς της, επαναλαμβάνοντας την αγαπημένη της φράση όσο συνειδητοποιούσε πως όλη της τη ζωή την είχε περάσει κοντά σε ανθρώπους που ποτέ δεν τη νοιάστηκαν –ή έστω που ποτέ δεν ένιωσε ότι ενδιαφέρθηκαν για κείνη–, γεννώντας της συναισθήματα που ευχόταν να μην τα είχε γνωρίσει. Τους μισούσε επειδή την έκαναν να ανακαλύψει το μίσος.

Όσο περνούσαν οι μέρες, ωστόσο, χαλάρωνε. Ξεχνούσε. Τους ξεχνούσε. Βυθιζόταν σε μια βολική λησμονιά. Κι αυτή η μικρής διάρκειας λήθη μεταφραζόταν μέσα της σαν μια κρυφή και ανώδυνη τιμωρία για όλους. Είχε ξεχάσει κιόλας την κηδεία της γιαγιάς, την ψυχρότητα του Φαίδωνα, το φιλί που δεν της χάριζε πια, τη γυρισμένη πλάτη, τα χειρουργεία, που είχαν γίνει ανάμνηση εδώ και δυο χρόνια. Διαπίστωνε πως τα γαλλικά κρασιά αποτελούσαν πρώτης τάξεως ελιξίριο ευεξίας.

Οι αναστολές της παγιδεύτηκαν μες στο αλκοόλ. Ελευθερώθηκε. Πρώτα ένα σκουρόχρωμο Σιρά, έπειτα ένας ροδίτης του '64 κι ένα αφρώδες λευκό του '85, στο τέλος μια σαμπάνια του '90, αντάξια του θρούλου της, έκαμψαν τις αντιστάσεις μιας έως πρότινος «σοβαρής» και καθωσπρέπει γυναίκας. Πρώτη φορά στη ζωή της ήπια πολύ, για να χάσει το μέτρο, χόρευε για να εκφράσει δίχως λέξεις τις σκέψεις της, και έκανε αχαλίνωτο έρωτα με άγνωστους άντρες για να ξεχάσει την απουσία του έρωτα. Όλα ήταν προσχεδιασμένα εκείνες τις άγιες νύχτες της ελευθερίας της. Τυχαίο, τίποτα. Από πεταλούδα που αγαπούσε το φως έγινε νυχτερίδα και λάτρεψε το σκοτάδι.

Από την πρώτη νύχτα της στην Αβινιόν θυμόταν μόνο στιγμές· εικόνες που εναλλάσσονταν με ιλιγγιώδη ταχύτητα σαν τα «Προ-

σεχώς» στο σινεμά: να χορεύει ξυπόλυτη, να πατάει σταφύλια, να δένεται το κορμί της κόμπος με άγνωστα ανδρικά σώματα και ν' αρνείται να λυθεί. Συνάμα θυμόταν το αλλοτινό της γέλιο – ένα ακατάσχετο γέλιο σαν αιμορραγία χαράς που ώρες ώρες της προκαλούσε έντονο πόνο στο στήθος. Δε θυμόταν τα πρόσωπα εκείνων των αντρών, παρά μόνο την έλξη, τις ανάσες, τα βογκητά, τις μυρωδιές και τα ασυνάρτητα μελωδικά γαλλικά τους μες στην έκσταση της ερωτικής κορύφωσης.

Ούτε το πρόσωπο του Φαίδωνα θυμόταν εκείνες τις μέρες στην Αβινιόν. Του είχε απαγορεύσει να εισβάλλει σ' αυτές τις αναμνήσεις, περιφρουρώντας με πάθος την ιερότητα των αυστηρώς προσωπικών αμαρτημάτων της... Πότε πότε, μάλιστα, έριχνε σε εκείνον την ευθύνη του ολισθήματός της. Η συμπεριφορά του ήταν ένα πρώτης τάξεως άλλοθι για τον σπασμένο χαλινό του εαυτού της. Έτσι, εκείνα τα μερόνυχτα στη γαλλική πόλη, ο Φαίδων και η Βέρα της νύχτας –που ήταν ολότελα διαφορετική από τη Βέρα της μέρας–, δεν είχαν τίποτε που να τους δένει, αφού εκείνη διαχώριζε αυστηρά τη θέση της από τον συνετό παλιό εαυτό της. Οι δεσμοί τους γι' αυτήν είχαν λυθεί, και για πρώτη φορά στη ζωή της δοκίμαζε εμπειρίες που ποτέ δε διανοείτο ότι θα τολμούσε κάποτε να ζήσει. Τρόμαζε συνειδητοποιώντας τη μεταμόρφωσή της σε ιέρεια ενός πάθους σκοτεινού, αλλά συνάμα ήταν συναρπαστικό να ανακαλύπτει ένα άγνωστο ως τώρα κομμάτι του εαυτού της, υπερφίαλο, τολμηρό και τόσο ριψοκίνδυνο, άρα γοητευτικό. Έτρεφε λοιπόν την ψευδαίσθηση πως ήταν ελεύθερη για λίγο – όσο ελεύθερος μπορεί να νιώσει ένας άνθρωπος από μια πρόσκαιρη και δη... απαγορευμένη ανεμελιά.

Το παράδοξο ήταν πως όσο ξεχνούσε ποια ήταν, τόσο οι λέξεις κυλούσαν ορμητικές στα γραπτά της, σαν να άνοιξε ανεξήγητα μια κρυφή στρόφιγγα απ' όπου έρεαν ιδέες. Μέρα τη μέρα η γραφή της αποκτούσε τη ζωντάνια της γαλλικής εξοχής και πρωτόγνωρο σφρίγος. Τις νύχτες διασκέδαζε και τις μέρες κοιμόταν ως το σουρούπο, κάνοντας σκασιαρχείο από το συνέδριο, με εξαίρεση τη μέρα της δικής της εισήγησης.

«Θα χωρίσω», έλεγε μπροστά στον καθρέφτη της, ο οποίος

την κολάκευε ιδιαίτερος τα πρωινά που διαδέχονταν τις ξέφρενες νύχτες –όταν πάλευε με τις ανούσιες συνουσίες να απαλύνει τις απουσίες–, ψιθυρίζοντάς της συνωμοτικά: «Σου πηγαίνει ο έρωτας, καλή μου».

Τα απογεύματα έγραφε, και τα μεσάνυχτα, κυριευμένη από το πνεύμα ενός Γάλλου πότη θεού, έτρεχε από γιορτή σε γιορτή για να απολαύσει την αμαρτωλή ελευθερία μιας νυχτερινής κραυγής. Ανακάλυπτε τότε για πρώτη φορά πως οι γιορτές των κρασιών εξελίσσονται στις αρχέγονες γιορτές των σωμάτων. Τις γιορτές των κορμιών τις θυμόταν σαν όνειρο. Στιγμή δεν ντράπηκε γι' αυτές, λες και τα χιλιόμετρα που τη χώριζαν από τον Φαίδωνα ακύρωναν το μυστήριο του γάμου, λες και οι ιεροτελεστίες των ανώνυμων ερώτων ξόρκιζαν την ιερότητα των συμβατικών.

Το πρωί δε θυμόταν τίποτε – ή σχεδόν τίποτε. Υποψιαζόταν τι συνέβαινε απ' τα διάσπαρτα φρέσκα σημάδια, που σαν μικρά νυχτολούλουδα άνθιζαν και άλλαζαν χρώματα πάνω στη σάρκα της. Κόκκινα στην αρχή, έπειτα μοβ και γαλάζια και στο τέλος κίτρινα σαν τα φύλλα του φθινοπώρου.

Κυκλοφορούσε ανάμεσα στο πλήθος προσπαθώντας να διακρίνει στο βλέμμα των περαστικών κάποια πικάντικη ανάμνηση από τις νυχτερινές της ατασθαλίες. Κι όσο δε διέκρινε κάποια ένδειξη, τόσο βουλευόταν με την αμνησία της μέθης ή με την «ομερτά» διακριτικότητα των τυχαίων εραστών.

«Ήταν ένα παράπτωμα σαν όνειρο. Για τα όνειρα δεν υπάρχουν ποινές», έλεγε χαριτολογώντας, δίνοντας άφεση αμαρτιών στα ξεστρατίσματά της. Και οι μέρες της κυλούσαν με ηδονή που δρούσε κατασταλτικά για τις όποιες τύψεις.

Με πιξίδα την ανάγκη της να εκδικηθεί τον Φαίδωνα για το προσχεδιασμένο αίσθημα μοναξιάς που της προκαλούσε, λοιπόν, κατέληξε να ανακαλύψει την ύπαρξη μιας άγνωστης Βέρας που ταύτιζε τη μοναξιά με την ελευθερία. Όσο περισσότερο απολάμβανε τις νύχτες τον έρωτα, τόσο συχνότερα τηλεφωνούσε στον Φαίδωνα για να του υποβάλει την υποκριτική της υποτέλεια.

«Βαριέμαι λίγο εδώ. Έχω πολλή δουλειά. Γράψιμο και διαλέξεις... Ο καιρός είναι καλός. Πού χρόνος για βόλτες... Θα τα

πούμε. Ναι. Και μένα μου λείπει», έλεγε στο τέλος, εννοώντας το καναρίνι που ο Φαίδων της επισήμαινε πως δεν κεληδούσε ποτέ σε όλη τη διάρκεια της απουσίας της. Εκείνη βεβαίως ήθελε να πιστεύει ότι ο σύζυγός της μ' αυτό τον ανορθόδοξο τρόπο τής εξέφραζε ένα ερειπωμένο «σ' αγαπώ». Ποτέ δεν τον ρώτησε, ωστόσο, για να επιβεβαιώσει την υποψία της. Θεωρούσε επαιτεία τρυφερότητας μια τέτοια ερώτηση.

Έκλεινε το τηλέφωνο κι ένιωθε κουρασμένη λες και έσκαβε. Άναβε τσιγάρο και προσπαθούσε να εξηγήσει γιατί διαιώνιζε μεταξύ τους έναν άρρωστο αλληλοσεβασμό. Τι ήταν αυτό που μετέτρεπε το ψέμα σε τούτη την επώδυνη ιεροτελεστία; Τι ήταν αυτό που μετέτρεπε τη Βέρα από άβουλο πλάσμα σε μαινάδα;

«Θα χωρίσω», δήλωνε στον εαυτό της, ενώ προετοιμαζόταν για άλλη μια νύχτα ανώνυμης και ένοχης τρυφερότητας.

Μετά το συνέδριο αποφάσισε να μείνει τρεις μέρες σε μια πανσιόν έξω από την πόλη. Ήταν κουρασμένη. Έπρεπε εξάλλου να προετοιμαστεί για την επιστροφή της, να τιθασει τις ένοχες ορμές της, να συνηθίσει στο λιγοστό οξυγόνο της επόμενης μέρας. Ψαχούλεψε σπιθαμή προς σπιθαμή τα ακάλυπτα σημεία του σώματός της ιχνηλατώντας για εμφανή σημάδια απιστίας, ώσπου εντόπισε ένα μελανό μισοφέγγαρο αμαρτίας στον αψηγάδιαστο κατά τα άλλα λαιμό της. Ασυναίσθητα, έκρυσπε το σημάδι κάτω από το γιακά του πουκαμίσου της και επικέντρωσε την προσοχή της στην κάλυψη της μελανιάς με μπόλικο μείκ απ.

Νηφάλια πια, δίχως την έξαψη της προσμονής ενός ακόμη ερωτικού ολοκαυτώματος, παραδεχόταν πως δεν είχε τη δύναμη να φύγει απ' τον Φαίδωνα. Είχε συμβιβαστεί πλέον με τη σκέψη ότι θα έμενε πάντα αξεδίψαστη από αγάπη κοντά του. Όλα όσα της είχαν συμβεί δεν ήταν παρά απόπειρες απόδρασης από μια φυλακή, στην οποία ήξερε εξαρχής πως θα επιστρέψει.

Από το παράθυρο του δωματίου της έβλεπε έναν τεράστιο αμπελώνα που έφτιαχνε ένα είδος σταφυλιού κόκκινου σαν αίμα. Οι ρώγες του ήταν σφιχτές και τραγανές, προκαλώντας μι-

κρές εκρήξεις στον ουρανό της όποτε ο ξενοδόχος τής άφηνε ένα ξέχειλο πιάτο πάνω στο γραφείο της για να δροσιστεί. Παρότι, λόγω μέθης, το φως της μέρας τής προκαλούσε πονοκέφαλο, τη νύχτα το λαχταρούσε – ιδίως όταν έγγραφε. Όχι το φως της λάμπας. Των αστεριών. Την τελευταία νύχτα άφησε τα παραθυρόφυλλα ορθάνοιχτα προσκαλώντας μες στην κάμαρά της τις θερινές λάμπεις του ουρανού και όλα τα αρώματα της νύχτας που αναδεύονταν απ' τον μιστράλ και ανακατεύονταν με τις ευωδιές της κοιλάδας. Λάμπεις και αρώματα σακαφάλωναν ως το παράθυρό της προσκαλώντας της πρωτόγνωρη ευεξία.

Μέσα στη φωταγωγημένη κάμαρα της ήρθε μια καινούργια ιδέα. Τα... πυροτεχνήματα από χυμό σταφυλιού σε κάθε πάτημα των δοντιών της πλημμύριζαν τον ουρανό της με γαστριμαργική ηδονή. Κάθε φορά που έφτυνε τα κουκούτσια στο πιάτο, προκαλώντας έναν κοφτό ήχο πάνω στην πορσελάνη, σκεφτόταν μια νέα λέξη για αρχή που στη συνέχεια την απέρριπτε. Η αλήθεια είναι πως πάντοτε δυσκολευόταν να κάνει την αρχή και να βρει στα βιβλία της και στις σχέσεις της με τους ανθρώπους το τέλος. Στο νου της εξάλλου έμοιαζαν πανομοιότυπες αυτές οι διαδικασίες.

Οι σελίδες του τελευταίου της μπλοκ είχαν μετατραπεί σε χάριτινα κουβάρια γύρω από το καλάθι των αχρήστων όπου τα εκσφενδόνιζε με απόγνωση κάθε φορά που απογοητευόταν απ' τα γραπτά της εκείνη τη νύχτα. Έπλεξε και ξήλωσε την έμπνευσή της χίλιες φορές. Είχαν περάσει τα μεσάνυχτα, και το φίλτρο της συγγραφικής της κρίσης αρνιόταν να κρατήσει έστω μια λέξη. Έσφιγγε τα χαρτιά μες στην παλάμη της ώσπου έπαιρναν το σχήμα της, και σημάδευε με τη χάρτινη μπάλα το καλάθι, ξαποστέλλοντας στον πάτο του τις αποτυχημένες της έμπνεύσεις.

Ήταν προχωρημένα μεσάνυχτα όταν έπιασε τον εαυτό της να παρατάσει στο πιάτο τα κουκούτσια των σταφυλιών σε περιέργους σχηματισμούς. Επιτρέποντας στο βλέμμα της να αλητέψει για λίγο στην απλωσιά των αμπελιών, η ματιά της ξαπόστασε στο γαλάζιο φως της τηλεόρασης που διαχεόταν στη νυχτερινή ατμόσφαιρα από το ανοιχτό παράθυρο του επιστάτη. Ο Γάλλος κοι-

λαράς τον οποίο είχε εντοπίσει τα πρωινά να περιφέρεται στο αμπέλι μ' ένα αστείο καπέλο μεγαλύτερο απ' το μπόι του και με ένα ραντιστήρι περασμένο σαν καβούκι στους ώμους, μάλλον κάπνιζε, καθώς μικρές νεφέλες καπνού λικνίζονταν πάνω στις γαλάζιες ριπές φωτός της τηλεόρασης.

Ο άντρας τής είχε προκαλέσει γέλια όταν τον πρωτοείδε έτσι όπως στεκόταν δίπλα στο κομψό του σκιάχτρο για τα πουλιά, με το ασουλούπωτο και ακαλαίσθητο παρουσιαστικό του. Το σκιάχτρο, αντιθέτως, ήταν ντυμένο με ένδυμα χορού. Φορούσε μαύρο παντελόνι και παπιγιόν, ενώ ο ίδιος ήταν ντυμένος με φόρμες παραλλαγής και το μεξικάνικο καπέλο τον κάλυπτε ολόκληρο με τον ίσκιο του. Το πρωί της προηγούμενης μέρας –μάλλον ήταν παραδομένος σε μια πίκρα– τον παρακολουθούσε να κάθεται καταγής, δίπλα στο σκιάχτρο, και να μιλάει μόνος του ή με το σκιάχτρο – ποιος ξέρει... Δεν ήταν σίγουρη, αλλά της φάνηκε πως κάποια στιγμή έκλαψε, αν έκρινε από το τράνταγμα των ώμων του που φάνταζαν από μακριά στα μάτια της σαν σεισμόπληκτα τείχη. Θυμήθηκε τότε πως ο ρεσεψιονίστ, όταν του έφερε την κουβέντα σε αυτό τον άνθρωπο, της είπε ότι ήταν κάποτε ηθοποιός από τους πιο δημοφιλείς στη Γαλλία. Δεν είχε φανερώσει σε κανένα τους λόγους για τους οποίους εγκατέλειψε τα μεγαλεία της τέχνης, προτιμώντας να γεμίζει τα νύχια του με λάσπη και να κουβεντιάζει με τα σκιάχτρα και τα πουλιά.

Μια αναλαμπή πλημμύρισε φως τη σκέψη της και άρχισαν οι ιδέες να πειθαρχούν σαν στρατιωτάκια και να στοιχίζονται σε μια σειρά. Η έμπνευση έτρεχε ποτάμι όταν η Βέρα διαπίστωσε πως της σώθηκε το χαρτί. Οι ιδέες αδημονούσαν να γίνουν λέξεις, και εκείνη την εποχή δεν τις άφηνε ποτέ να περιμένουν. «Μαρκήσιος ντε Σαντ!» μουρμούρισε θριαμβευτικά και, γονατίζοντας μπρος στο κρεβάτι, άρχισε να γράφει στο λευκό σεντόνι, καθώς θυμήθηκε τη λύση στην οποία κατέφυγε ο απαγορευμένος συγγραφέας όταν τον είχαν φυλακίσει, κόβοντας τις φλέβες του και γράφοντας την τελευταία του ιστορία με το ίδιο του το αίμα πάνω στα σκεπάσματα και στους τοίχους. Ευτυχώς είχε άφθονα στυλό και δε χρειάστηκε να ακολουθήσει το αιμοσταγές

παράδειγμά του αποτυπώνοντας με αίμα στο ύφασμα την ιδέα που την είχε συνεπάρει. Δε διέθετε τέτοια γενναιότητα.

Έτσι έγραψε εκείνη τη νύχτα τις πρώτες σελίδες του *Ερέβους* της· πάνω στο σεντόνι όπου το κορμί της είχε υμνήσει τη ζωή κάνοντας έρωτα με άγνωστους εραστές. Το επόμενο πρωί, μόλις ξαναδιάβασε ό,τι είχε γράψει, έκανε το σκέπασμα κομμάτια θέλοντας να εξαφανίσει την ήδη αναθεωρημένη της έμπνευση. Ξεκίνησε το μωθιστόρημα απ' την αρχή σ' ένα ολοκαίνουργιο μπλοκ, καταδικάζοντας σε ισόβια κάθειρξη στο συρτάρι του γραφείου της τις λέξεις της νύχτας. Φύλαξε λοιπόν τα απομεινάρια της έμπνευσής της όπως κάποιος φυλακίζει σ' ένα συρτάρι τα ραβασάκια ενός ανεκπλήρωτου έρωτα...

Λίγο προτού εγκαταλείψει το διαμερισμά της δεν άντεξε να μη διαβάσει ό,τι είχε γράψει σ' εκείνα τα κουρέλια, καθώς πάντα δενόταν περισσότερο με τις αποτυχίες παρά με τις επιτυχίες της. Κράτησε απαλά μες στις χούφτες της τα κομμάτια του σκεπάσματος, και η αιφνίδια θύμηση διαπέρασε το δέρμα της σαν βελονιά: πάνω σ' αυτό το σεντόνι, μια από εκείνες τις νύχτες της παράδοσής της στον σκοτεινό της εαυτό είχε συλλάβει τη Δανάη της, που ενώ ήταν μόνο δικιά της, εντέλει τη μοιράστηκε με τον Φαίδωνα... Πλησιάζοντας το ύφασμα στα ρουθούνια της είχε την αίσθηση στιγμιαία ότι τα αρώματα των κρασιών και της ηδονής ήταν ακόμη φυλακισμένα μέσα στις ίνες του.

Σκούπισε νευρικά τα μάτια της και έβαλε τις ψηφίδες του υφασμάτινου παζλ στη σειρά. Αυτά τα κουρέλια ήταν ό,τι είχε κρατήσει από εκείνο το ταξίδι. Παραδόξως δεν είχε γράψει λέξη πουθενά για την Αβινιόν. Κρατούσε εκείνα τα μυστικά κρυφά ακόμη κι από τα χαρτιά της. Κοίταξε το ρολόι της. Είχε καιρό ακόμη ώσπου να φύγει το καράβι. Λέξη τη λέξη, επέστρεψε σε γνώριμες στιγμές.

Κλείνει τα μάτια και φαντάζεται το χρόνο της στοιβαγμένο δίπλα στις άλλες αποσκευές της. «Προσοχή: εύθραυστον», γράφει έξω από το κουτί του. Μέσα δεν κρύβει τίποτα... Μόνο ένα όνειρο αντηχεί στο κενό...

Η συγγραφέας Βερονίκη Δελένδα παλεύει να σπάσει το φράγμα του χρόνου: μέσα σε τέσσερις μήνες πρέπει να γράψει δώδεκα βιβλία, να βρει έναν τρόπο να απομείνει την απουσία της κόρης της, να ανακαλύψει ένα οικογενειακό μυστικό και να ζήσει τον έρωτα.

Ο ψυχολόγος Αλέξανδρος Φιλίππου συναντά τη Βερονίκη μέσα από τα γραπτά της. Ακολουθώντας τα χνάρια της, σπάζει το κέλυφος του ορθολογισμού του. Θα καταφέρει να τη συναντήσει λίγο πριν αδειάσει η κλεψύδρα. Και οι δυο πιστεύουν ότι είναι ωραίο να περιμένεις ένα θαύμα.

Η γιαγιά Εργινούσα-«Ερεβούσα», ένας θυμόσοφος γέροντας και η θάλασσα των μυστικών του, ένας νεαρός δημοσιογράφος-Ιούδας, μια αόρατη γάτα, και ένα σταματημένο ρολόι, που ρίχνει τη σκιά του σε ένα τέλος που εξελίσσεται σε αρχή με θέα την καλδέρα της Σαντορίνης, υφάνουν τον ιστό μιας απίστευτης ιστορίας. Και μια βάρκα, που τη λένε Ζωή...

Ένα βιβλίο για την ουσία της ανθρώπινης ύπαρξης.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.
ΤΑΤΟΪΟΥ 121, 144 52 ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΤΗΛ.: 210 28 04 800 • FAX: 210 28 19 550
www.psichogios.gr • e-mail: info@psychogios.gr

ISBN 978-960-496-821-3

9 789604 968213

ΚΩΔ. ΜΗΧ. ΣΤ. Ε: 128 12

Ε Σ Ε Ι Σ Κ Ι Ε Μ Ε Ι Σ Π Α Ν Τ Α Σ ' Ε Π Α Φ Η